

EUROPOS PARLAMENTAS

2004

2009

Plenarinio posėdžio dokumentas

A6-0182/2008

13.5.2008

PRANEŠIMAS

dėl jaunųjų ūkininkų ateities atsižvelgiant į vykdomą bendrosios žemės ūkio politikos (BŽŪP) reformą
(2007/2194(INI))

Žemės ūkio ir kaimo plėtros komitetas

Pranešėjas: Donato Tommaso Veraldi

PR_INI

TURINYS

	Psl.
PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
AIŠKINAMOJI DALIS	12
GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI	16

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl jaunujų ūkininkų ateities atsižvelgiant į vykdomą bendrosios žemės ūkio politikos (BŽŪP) reformą (2007/2194(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo 2001 m. sausio 17 d. rezoliuciją dėl jaunujų ūkininkų padėties ir perspektyvų Europos Sąjungoje¹,
 - atsižvelgdamas į 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai²,
 - atsižvelgdamas į Lisabonos strategiją, pagal kurią siekiama, kad iki 2010 m. Europa taptų konkurencingiausia ir dinamiškiausia pasaulyje žiniomis pagrįsta ekonomikos sistema,
 - atsižvelgdamas į 2008 m. vasario 26 d. viešojo svarstymo rezultatus,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 45 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto pranešimą (A6-0182/2008),
- A. kadangi Geteborgo strategijoje nustatyti prioritetai susiję su Europos ekonomikos konkurencingumu ir tvarumu, o jaunieji ūkininkai gali atlikti esminį vaidmenį siekiant šių tikslų,
- B. kadangi esant dideliame skaičiui ūkių susiformavo daugiafunkcinis Europos žemės ūkio modelis, kuriuo remiantis gali būti skatinamas tvarus kaimo vietovių vystymasis,
- C. kadangi pažangiai vykdant bendrosios žemės ūkio politikos (BŽŪP) reformą jauniems žmonėms sudaromos naujos galimybės, susijusios su daugybe ūkio steigimo ir jo vystymo aspektų, tačiau Europoje šios galimybės nevienodai palankios, taigi sunku taikyti Bendrijos strateginį principą,
- D. kadangi, remiantis 2003 m. Eurostato duomenimis, jaunesni kaip 35 metų ūkininkai Europos Sąjungos sudaro vos 7 proc. ir šis skaičius mažėja, nors maisto produktų gamyba ateityje turės toliau didėti; apgailestauja, kad trūksta galutinių naujausių statistikos duomenų apie jaunuosius ūkininkus ir jų padėtį vykdant Europos Sąjungos žemės ūkio politiką,
- E. kadangi planuojamas BŽŪP persvarstymas (būklės patikra) – tai galimybė geriau nukreipti paramą jauniems ūkininkams ir šios galimybės negalima praleisti,
- F. kadangi sprendžiant uždavinius, susijusius su ES maisto ir energetikos saugumu, augimu ir užimtumu visose Europos kaimo vietovėse bei su ilgalaikiu tvariu kaimo vietovės

¹ OL C 262, 2001 9 18, p. 153.

² OL L 277, 2005 10 21, p. 1.

valdymu, svarbu, kad jaunieji ūkininkai kurtųsi perspektyviuose ūkiuose ir jiems būtų užtikrinta tinkama gyventi aplinka,

- G. kadangi būtina taikyti daugiafunkcinį principą, t. y. turėtų būti vykdoma patikima jaunųjų ūkininkų rėmimo politika,
- H. kadangi, siekiant vystyti kaimo vietas, gyvybiškai svarbu skatinti jaunas žmones tapti ūkių savininkais, nes daugelyje kaimo vietovių ekonominė veikla ir socialinė struktūra vis dar susijusi su žemės ūkiu,
- I. kadangi itin svarbu skubiai parengti Europos strategiją, pagal kurią būtų skatinama jaunesiems ūkininkams organizuoti verslo mokymus,
- J. kadangi jaunieji ūkininkai, užsiimdami įprasta žemės ūkio veikla ir ieškodami naujų sprendimų, aktyviai priima sprendimus, nebijo rizikuoti, ieškoti sąveikos taškų ir būdų papildyti vykdomą veiklą bei naudotis itin naujoviškais planavimo galimybėmis,
- K. kadangi, nors vykdamas įvairių paramos jaunesiems ūkininkams politiką, pamažu atnaujinamas Europos ūkininkavimo sektorius, ūkių savininkų kartų kaita ir toliau lieka ES problema,
- L. kadangi jaunieji ūkininkai patiria papildomų sunkumų, pvz., didelių įsikūrimo išlaidų, tarp jų aukštas įsiskolinimo lygis, esama pernelyg mažai jiems prieinamų ūkių ir rengiama per mažai specialių mokymų; be to, kadangi vykdamas žemės ūkio politiką verslininkams užkraunama vis didesnė atsakomybė, ypač kompleksinių reikalavimų, susijusių su aplinkosaugos, gyvūnų sveikatos ir gerovės, maisto saugos ir gamtovaizdžio priežiūros klausimais, požiūriu,
- M. kadangi būtina skatinti jauno ir dinamiško ūkininkavimo sektoriaus plėtrą, nes šis sektorius itin svarbus siekiant nustatyti Lisabonos strategijos tikslą,
- N. kadangi naujajame reglamente dėl kaimo plėtros rėmimo numatyta galimybė parengti veiklos planą laikotarpiui iki 2013 m. gruodžio 31 d.,
- O. kadangi kaimo vietovės sudaro 92 proc. Europos Sąjungos teritorijos; kadangi 50 proc. gyventojų gyvena miestuose, o kiti 50 proc. – kaime,
- P. kadangi, norint ateityje išsaugoti aukštą Europos maisto, maisto saugos lygį ir Europos Sąjungoje užtikrinti savarankišką apsirūpinimą maistu, būtina užtikrinti kartų kaitą,
 - 1. mano, kad vienas iš reformuotos BŽŪP tikslų turėtų būti užtikrinti nuoseklią ūkininkų kartų kaitą ir kad siekiant šio tikslo ypač pravartu taikyti papildomas pagal pirmąjį ir antrąjį ramstį numatytas priemones, skirtas atitinkamai remti tvarų ūkininkavimą ir išsvysčiusias kaimo bendruomenes;
 - 2. pabrėžia, kad ūkininkų kartų kaitos skatinimas itin svarbus sprendžiant maisto, energetikos ir teritorines problemas, su kuriomis yra ir dar bus susiduriama Europos ūkininkavimo sektoriuje; mano, kad norint patenkinti visuomenės lūkesčius visos šios problemos galėtų būti sprendžiamos tik su stipraus ūkininkavimo sektoriaus ir su didelio

skaičius Sąjungos ūkininkų pagalba;

3. nurodo, kad po ES plėtros ir naujų valstybių narių prisijungimo kultūra ir produkcija tapo įvairesnė, taigi suteikta puiki galimybė skatinti Europos žemės ūkio konkurencingumą, ypač stengiantis nenutrūkstamai diegti naujoves ir daug dėmesio skiriant Bendrijos produktų kokybei bei gamintojų pasiekimams svarbioje maisto saugos srityje;
4. laikosi nuomonės, kad planuojant ir įgyvendinant jaunųjų ūkininkų rėmimo priemones ypatingas dėmesys turėtų būti kreipiamas į jaunųjų ūkininkų padėtį naujosiose valstybėse narėse;
5. todėl ragina Komisiją rengti pasiūlymus dėl Europos kokybės ženklo, kuriuo remdamiesi vartotojai lengvai atpažintų produktus, pagamintus vadovaujantis griežtais Europos aplinkosaugos, gyvūnų gerovės ir maisto saugos reikalavimais;
6. pažymi, kad turi būti siekiama užtikrinti produktų kokybę ir kokybiškų produktų įvairovę;
7. pažymi, kad, atsižvelgiant į dideles žemės kainas, prieigos prie žemės užtikrinimas yra svarbiausia jaunų žmonių dalyvavimo ūkininkavimo sektoriuje sąlyga;
8. mano, kad ateityje BŽŪP turėtų būti keliamas tikslas panaikinti kliūtis, su kuriomis šiuo metu susiduria jauni žmonės, pageidaujantys verstis žemės ūkio veikla, o kartų kaita turtėtų būti paskelbta vienu iš BŽŪP prioritetų;
9. be to, ragina dėti daugiau pastangų siekiant visuomenei paaiškinti Europos žemės ūkio modelį ir jam taikomus griežtus aplinkosaugos, gyvūnų gerovės ir maisto saugos standartus;
10. mano, kad jaunų ūkininkų steigiami ar perimami ūkiai yra didžiausias išsiplėtusios Sąjungos privalumas;
11. atkreipia dėmesį į tai, kad vis dar labai sunku įsteigti ūkį dėl didelių išlaidų, įskaitant žemės ūkio nuosavybės pardavimo ir nuomos kainas, ir dėl būtinybės nuolat investuoti į metrialųjį turtą ir į žmones siekiant technologinių ir logistikos patobulinimų; atkreipia dėmesį į tai, kad technologiniai ir logistikos patobulinimai aprėpia daugiau neigiu įrangos ir mašinų pirkimas ir kad siekiant šių patobulinimų labai svarbu atlikti mokslinius tyrimus ir turėti prieigą prie šių tyrimų išvadų;
12. ragina Komisiją remti valstybes nares, kuriančias žemės banką, kurio pagrindas – dėl ankstyvo išėjimo į pensiją atlaisvintos žemės; laikosi nuomonės, kad turi būti teikiama parama brangioms mašinoms bendrai įsigyti ir įrangai, kurią atskirai kiekvienas ūkininkas naudoja retai, pirkti;
13. ragina persvarstyti skiriamą įsikūrimo paramą, kuri nedidėjo nuo tada, kai buvo nuspręsta ją teikti ir kuri nebeatitinka ūkininkų reikmių;
14. pabrėžia, kad dėl žemės kainų padaugėjo problemų, su kuriomis susiduria ūkius steigiantys jauni žmonės, ir ragina Komisiją iširti didžiulio žemės kainų augimo tendenciją, kurią, be kita ko, paskatino miesto spaudimas ir spekuliacija;

15. rekomenduoja taikyti priemones, pagal kurias pirmenybė perduodant ūkinės paskirties žemę būtų teikiama ūkį steigiantiems jauniems žmonėms, o ne ūkį plečiantiems įsisteigusiems ūkininkams, tarp jų ankstyvo išėjimo į pensiją priemonę, paramą atidėtam pirkiniui įsigyti, laipsniškas įsisteigimo procedūras ir žemės dalies nuomą;
16. pažymi būtinybę skatinti jaunų ūkininkų steigimosi rėmimo politikos veiksmingumą ir tolesnių paramos gavėjų klasifikavimo kriterijų nustatymo pagal prioritetinę tvarką, atsižvelgiant į objektyvius veiksnius, svarbą;
17. ragina Komisiją savo teisėkūros pasiūlyme dėl BŽŪP būklės patikros siūlyti, kad pagalba jauniems ūkininkams, numatyta teisės aktuose dėl kaimo plėtros, būtų priskirta prie privalomųjų priemonių, įtrauktą į valstybių narių parengtus planus, be to, turėtų būti didinamos įsikūrimo paramos lėšos;
18. mano, kad jaunųjų ūkininkų rėmimo priemonės turėtų būti prieinamos ir naujokams, kadangi gali būti vertingas jų indėlis į Europos ūkininkavimo sektorių ir taip skatinamas šio sektoriaus atsinaujinimas; todėl pažymi, kad parama visų pirma turi būti skiriama jauniems, o ne veiklą nutraukiantiems ūkininkams; pabrėžia, kad teikiant paramą ūkius perimantiems ūkininkams neturi būti iškraipomos konkurencijos tarp naujokų arba tarp ūkininkų sūnų ir dukterų sąlygos;
19. pažymi, kad, siekiant Sąjungos teritorinės sanglaudos tikslo, ypač svarbu užkirsti kelią ne tokių patrauklių ūkinių zonų dykumėjimui, kad jaunieji ūkininkai galėtų steigti verslą vietovėse, kuriose nuolat susiduriama su gamtiniais nepatogumais, pvz., salose ir kalnuotose vietovėse, kur plėtra, statybos darbai ir prieiga pareikalauja daugiau išlaidų ir kur dažnai būtina užtikrinti įvairovę siekiant, kad vykdoma veikla pasiteisintų;
20. ragina Komisiją ištirti įvairių jauniems ūkininkams numatytų nacionalinių ir Europos priemonių veiksmingumą ir pridėtinę vertę ir informuoti apie šio tyrimo rezultatus iki 2009 m. liepos 1 d.;
21. pažymi, kad daug jaunųjų ūkininkų mano, jog investicijų parama ir palūkanų subsidijos yra veiksmingiausios jų veiklos skatinimo ir konkurencinės padėties gerinimo priemonės; ragina Komisiją ir valstybes nares skirti pakankamai dėmesio paramai ir subsidijoms;
22. ragina Komisiją atlikti gamybos teisių, teisių į vienkartinę išmoką ar teisių į draudimą poveikio jaunųjų ūkininkų steigimuisi tyrimą, kadangi visos šios priemonės dažnai tampa kartų konflikto priežastimi ir todėl patiems ūkininkauti pradedantiems jauniems žmonėms vis sunkiau pretenduoti į šias teises; laikosi nuomonės, kad Komisija turėtų padaryti atitinkamas išvadas dėl BŽŪP valdymo ir užtikrinti geresnę jaunų žmonių, kurie norėtų verstis ūkine veikla, padėtį;
23. pažymi, kad, norint labiau atsižvelgti į ūkių perėmimo išlaidų didėjimą ir į sunkumus kuriantis problemiškoje vietovėse, Bendrijos paramos riba turėtų būti didesnė negu 55 000 EUR, o laikas, per kurį prisiderinama prie nustatytų taisyklių, turėtų būti pratęstas nuo trejų metų po įsikūrimo iki penkerių metų;
24. pažymi, kad ūkininkavimas labai dažnai yra paskutinis būdas išgyventi kaime ir todėl turėtų būti imamas iniciatyvų, pagal kurias jauni žmonės būtų skatinami ūkininkauti;

tačiau atkreipia dėmesį į tai, kad būtina ne tik užtikrinti sklandžią ūkių veiklą, bet ir stengtis, kad kaimo aplinka būtų vieta, kur žmonės norėtų gyventi, t. y. kad būtų patogų naudotis viešosiomis paslaugomis (pašto, mokyklų, viešojo transporto, sveikatos priežiūros ir t. t.), kad būtų teikiamos įprastos paslaugos (parduotuvės, amatininkų dirbtuvės, vaikų darželiai, vyresnio amžiaus žmonių priežiūros įstaigos, kad būtų prieinamas socialinis būstas ir galimybė nuomotis būstą ir t. t.), kad būtų užtikrinti socialinio gyvenimo patogumai (kavinės, kultūros ir sporto centrai ir t. t.) ir žmonės nesijaustų izoliuoti;

25. pabrėžia, kad būtinos priemonės, kurias taikant jaunieji ūkininkai galėtų palikti ūkius ir vykti mokytis, atostogauti, susilaukti vaikų ir t. t.;
26. palankiai vertina nuostatą dėl to, kad įsikūrimo (taip pat ir dalinio įsikūrimo) išmoka jauniems ūkininkams būtų skiriama savanoriškai parengus verslo planą ir kad naudodamiesi šia priemone tam tikru metu jie galės savo naujuosiuose ūkiuose plėtoti ūkinę ir kitokią su kaimu susijusią veiklą;
27. rekomenduoja į įsikūrimo išmokų skyrimo iniciatyvos programą įtraukti nuostatą dėl savininkų, nuomojančių ūkius jauniems ūkininkams, skatinimo priemonių ir (arba) dėl paramos nuomuojančiam, kuri būtų teikiama pirmus dešimt metų po įsikūrimo;
28. atkreipia dėmesį tai, kad įsikurti ketinančiam jaunajam ūkininkui sunku gauti finansavimą ir kad naudingą vaidmenį atliktų subsidijuojamų paskolų procedūros, nes taip jaunieji ūkininkai galėtų sėkmingai steigti ir ūkininkauti išvengdami pernelyg didelių skolų;
29. pažymi, kad dėl didelių įsiskolinimų ir dėl didelių įsikūrimo išlaidų jauniems ūkininkams labai sunku išsikvoti gerą konkurencinę padėtį; todėl ragina Komisiją ir valstybes nares ieškoti naujų šios problemos sprendimo būdų;
30. mano, kad jaunųjų ūkininkų veikla turėtų būti remiama taikant skaidrias, paprastesnes ir ne tokias painias taisykles bei mažinant su tuo susijusias išlaidas;
31. todėl yra įsitikinęs, kad valstybių narių ir regioninės valdžios institucijos turėtų įvertinti galimybes taikyti ar tobulinti pradinio kapitalo užtikrinimo jauniems ūkininkams taikant lengvatines palūkanas programas;
32. kartu apgailestauja dėl spekuliatyvių ar struktūrinių veiksnių, dėl kurių negaunamas atitinkamas pelnas iš žemės, darbo ir kapitalo, pvz., dėl garantijos, kurios reikalaujama norint gauti kreditą, dėl aukštų palūkanų normų, dėl teisinių ar mokestinių kliūčių, dėl socialinio draudimo įmokų ir administracinių mokesčių, ir mano, kad, siekiant mažinti našta ir užkirsti kelią konkurencijos iškreipymams, būtinos tinkamos politinės priemonės;
33. ragina Komisiją ir valstybes nares rengti naujas (fiskalines) priemones ir palengvinti jauniems ūkininkams už įsigytą ūkį mokamų palūkanų našta; ragina Komisiją pateikti konkrečių šios srities pasiūlymų vadovaujantis BŽŪP reformos principais;
34. siekdamas remti jaunuosius ūkininkus, ragina nustatyti privalomas priemones remiantis Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 pirmąja kryptimi, pagal kurią numatoma gerinti ūkininkavimo sektoriaus konkurencingumą;

35. dar kartą patvirtina savo nuomonę, kad kaimo plėtros priemonės turi būti skiriamos tiesiogiai ūkininkams;
36. mano, kad Komisija turėtų išnagrinėti specialią finansinę paramą jauniems ūkininkams, numatytą pagal kaimo plėtros politikos antrąją ir trečiąją kryptis, pvz., susijusią su socialine infrastruktūra ir kaimo vietovėse gyvenančio jaunimo užimtumu;
37. ragina valstybes nares didinti įsikūrimo išmokas daugiafunkcinę, t. y. žemės ūkio ir kitokią veiklą vykdančioms ūkininkams, kad išmokas pradiniam įsikūrimui gautų tik tie jaunieji ūkininkai, kurie verčiasi vien žemės ūkiu arba gauna papildomų pajamų iš kitokios ūkinės veiklos;
38. ragina valstybes nares sudaryti sąlygas, kad pradinio įsikūrimo išmokas gautų jauni žmonės, vyrai ir moterys, kurių nuosavybės būklė prasta ir kuriems ši parama reikalinga tam, kad jie galėtų pritaikyti savo ūkius tiek vykdydami žemės ūkio paskirties veiklą, tiek ją papildydami kitais pajamų šaltiniais ir užsitikintų pajamas bei darbo požiūriu vidutinį pragyvenimo lygį;
39. yra įsitikinęs, kad jaunieji ES ūkininkai turėtų turėti galimybę lygiomis teisėmis konkuruoti Europos Sąjungoje; todėl ragina atidžiai persvarstyti dabartinį Tarybos reglamento Nr. 1782/2003 69 straipsnį siekiant užkirsti kelią Europos vidaus rinkos konkurencijos iškreipimams;
40. ragina derinti visas žemės ūkio ir kaimo plėtros priemones atsižvelgiant į Lisabonos strategijoje nustatytus Europos Sąjungos tikslus, kad jaunieji ūkininkai galėtų vykdyti savo veiklą dinamiškoje ekonominėje aplinkoje;
41. laikosi nuomonės, kad dalį BŽŪP būklės patikros turi sudaryti stabilesnių ir saugesnių ūkio pajamų skatinimas, kadangi tai esminė ūkininkų kartų kaitos sąlyga; šiuo tikslu Europos lygmeniu turėtų būti diegiamos naujovių rizikos ir krizių valdymo priemonės, kurias taikant būtų sprendžiami rinkos svyravimų klausimai ir siekiama užtikrinti pastovias kainas;
42. yra įsitikinęs, kad pirmenybė turėtų būti teikiama ūkine veikla besiverčiantiems jauniems ūkininkams skirtų priemonių ir metodų paprastinimui ir jų skaidrumo skatinimui, taip pat ir tada, kai ūkininkavimą papildė su kaimu susijusi kitokio pobūdžio veikla, būtina ūkio perspektyvumui užtikrinti;
43. pažymi, kad neturėtų būti diskrimuojami jaunais nebelaikomi ūkininkai, kurie tebeketina vidutiniškai ilgai ūkininkauti ir kurie taip pat susiduria su naujais uždaviniais;
44. pabrėžia, kad dėl didžiulių reikalavimų vadinamiesiems rytojaus vadovams būtina nuosekliai ir pažangiai užtikrinti autentiškų žinių perdavimą iš agrarinės srities į ūkininkavimo sritį;
45. mano, kad būtina rengti teisės aktus dėl paveldėjimo procedūrų, kuriuose daugiau dėmesio būtų skiriama ūkių vientisumui ir siekiama mato bei apimties ekonomijos; siekiant išsaugoti ūkius ir suteikti jauniems išsilavinusiems verslininkams galimybę tapti ūkininkais, turėtų būti skatinamos paveldėjimo procedūros, kuriose dalyvaujančios šalys

nėra šeimos nariai;

46. mano, kad nacionalinės ankstyvo išėjimo į pensiją procedūros turėtų būti taikomos tik tada, kai išeinančio į pensiją ūkininko ūkį perima jaunas ūkininkas, arba, kitu atveju, esant tokia padėčiai į pensiją išeinantis ūkininkas įgytų teisę į geresnę pensiją;
47. mano, kad bendruosiuose ūkių steigimo ir vystymo planuose, be kita ko, būtina numatyti ypatingas jaunųjų ūkininkų įstatymiško pripažinimo priemones, taip užtikrinant lygias vyrų ir moterų teises; mano, kad šiuo požiūriu ypač svarbu kaime išlaikyti tokias svarbias įstaigas, kaip vaikų lopšeliai, darželiai ir pagalbos motinoms tarnybos;
48. pažymi, kad socialinė ir kultūrinė specifika ir įvairovė, taip pat specifinės geografinės vietovės tapatybės ir geriausių gamybos būdų nustatymas ypač svarbu vykdant maisto skatinimo politiką ir tai pagrindžia kai kurių žemės ūkio produktų, ant kurių pažymėta saugoma geografinė nuoroda ar nurodytas specialus ženklas, reputacija ir pasisekimas;
49. pabrėžia, kad organizuojant mokymus maisto klausimais, kuriems galėtų vadovauti jaunesni ūkininkai, būtų ugdomi taisyklingos mitybos įpročiai ir tai būtų naudinga tiek atskirų asmenų sveikatai, tiek visai visuomenei apskritai; itin palankiai vertina tokias iniciatyvas, kaip, pvz., Europos jaunųjų ūkininkų tarybos (pranc. CEJA) programa „Tellus“ arba tarpregioniniai bandomieji projektai, pvz., projektas „Schüler auf dem Bauernhof“ („Moksleiviai ūkininkauja“);
50. pažymi, kad visose švietimo srityse būtina speciali informacija moksliniams maisto ir dietetikos tyrimams atlikti;
51. laikosi nuomonės, kad turėtų būti imamasi priemonių siekiant visuomenę geriau supažindinti su ūkininko amatu, jo teikiamomis paslaugomis ir gamybine veikla, siekiant, kad ja domėtųsi daugiau jaunimo, ypač kilusio ne iš ūkininkų šeimų;
52. yra įsitikinęs, kad visuomenė turėtų būti išsamiau informuojama apie ūkininko profesiją, savo ruožtu vartotojai – apie BŽŪP turinį, t. y. apie sveikatos, aplinkosaugos ir gyvūnų gerovės reikalavimus, apie sąlygas pagalbai gauti, apie daugiafunkciškumą, apie Europos produktų kokybę, apie indėlį į kovą su klimato kaita, apie pakankamą apsirūpinimą maistu ir apie pasaulio gyventojams, kurių skaičius 2050 m. turėtų siekti 9 mlrd., gresiančias apsirūpinimo maistu problemas;
53. ragina Bendriją užtikrinti Europos vartotojams jų perkamų produktų sveikatos ir aplinkosaugos standartų garantijas ir numatyti kompensacijas su trečiųjų šalių atstovais konkuruojantiems Europos ūkininkams, kurių produkcija neatitinka tokių pat sveikatos, aplinkosaugos ir socialinių reikalavimų;
54. mano, kad jaunesiems ūkininkams turėtų būti užtikrinamos kuo geresnės sąlygos pasinaudoti galimybėmis, kurias užtikrina lankstesnė žemės ūkio prekių ir paslaugų paklausa, taip pat besivystančių pasaulio valstybių rinkos, kurios daugiašalių derybų dėka tampa vis atviresnės; todėl mano, kad svarbu, jog Komisija derėtųsi su Pasaulio prekybos organizacija (PPO) dėl susitarimo, pagal kurį ūkininkams būtų užtikrinta pakankamai erdvės konkuruoti su trečiosiomis šalimis ir pagal kurį jaunesiems ūkininkams būtų užtikrinta ateitis; mano, kad šiuo požiūriu itin svarbu svarstyti su prekyba nesusijusius

klausimus;

55. mano, kad jaunieji ūkininkai turėtų pajėgti vienodomis galimybės kovoti su užsienio konkurentais; todėl ragina Komisiją daugiašalių ir dvišalių prekybos derybų metu teikti pirmenybę su prekyba nesusijusių klausimų pripažinimui importo kriterijais;
56. pažymi, kad vidutinio laikotarpio ir ilgalaikiuose planuose numatoma, jog jaunoji ūkininkų karta prisiims atsakomybę už kovą su klimato kaita, sieks vykdyti aplinkai nekenksmingą veiklą ir kad užtikrindami alternatyvius aplinkai nekenksmingus energijos šaltinius, ypač gamindami biomasę ir eksploatuodami biodujų gamybos įrenginius, jie aktyviai prisidės prie aplinkos išsaugojimo ir išskiriamo CO₂ dujų kiekio mažinimo;
57. pabrėžia, kad jaunesiems ūkininkams tenka dvigubas uždavinys: įgyvendinti ūkinės veiklos gerinimo priemonės ir siekti, kad ši veikla būtų tvaresnė bei perspektyvesnė, taip pat iš naujo skatinti itin svarbų žemės ūkio vaidmenį sprendžiant aplinkosaugos klausimus ir atlikti pagrindinę funkciją kovojant su klimato kaita; pabrėžia, kad šiuo tikslu rengiant politiką ir priemones turi būti numatomos jaunesiems ūkininkams aktualios tvarios ilgalaikės perspektyvos ir užtikrinama finansinė parama, skirta remti jų pastangas saugoti aplinką;
58. atkreipia dėmesį į tai, kad ūkininkavimas ir miškininkystė yra vienintelė veikla, kurios metu vyksta fotosintezė ir sugeriamas anglies dioksidas (CO₂), taigi turėtų būti siekiama ir toliau vykdyti ūkinę veiklą;
59. pabrėžia, kad žemės ūkio tyrimai turi atitikti BŽŪP reformos tikslus ir ypač daug dėmesio turėtų būti skiriama technologijų perdavimui ir ūkininkų prieigos prie tyrimų išvadų bei paskutinių naujovių, susijusių su gamybos metodais ir priemonėmis, gerinimui; mano, kad būtina kurti tyrimų ir jų koordinavimo nacionaliniu ir Europos lygmenimis duomenų mainų tinklus ir Europos ūkininkams užtikrinti geresnę prieigą prie tyrimų rezultatų;
60. pažymi, kad mokslininkų ir jų atradimais besinaudojančių vartotojų bendradarbiavimas absoliučiai būtinas norint, kad mokslinių tyrimų rezultatai būtų praktiškai panaudojami, o tyrimų kryptys atitiktų žemės ūkio sektoriaus poreikius;
61. pabrėžia, kad ES, atsižvelgdama į savo ekonominius interesus (produktyvumo gerinimas) ir į aplinkosaugos interesus (žinių apie ekologinę veiklą atnaujinimas), turėtų didinti mokymosi visą gyvenimą paramą ūkininkams; ypač remia programas, pagal kurias Sąjungoje skatinamas jaunųjų ūkininkų judumas (įskaitant programą „Leonardo da Vinci“); primygtinai pabrėžia būtinybę rengti priemones, kurias taikant mokymų metu jaunieji ūkininkai galėtų išvykti iš savo ūkių;
62. siūlo parengti jaunesiems ūkininkams skirtą keitimosi pažangiąja žemės ūkio patirtimi skirtą programą;
63. mano, kad būtina parengti jaunųjų ūkininkų mainų programą, pagal kurią būtų skatinama pažangiosios patirties sklaida;
64. mano, kad Europoje būtina išsaugoti, tobulinti ir skatinti specifinėse geografinėse vietovėse ir pagal įvairių kultūrų tradicijas taikomus ūkininkavimo metodus;

65. mano, kad žemės nuosavybės išsaugojimo klausimas glaudžiai susijęs su jaunųjų ūkininkų steigimosi procedūromis ir kad būtina tokia politika, kurią vykdant būtų užtikrinta, kad skirstant žemę pirmenybė būtų teikiama jauniems žmonėms; ragina Komisiją parengti pranešimą žemės ūkio nuosavybės problemų, kurių kyla jauniems žmonėms perimant ūkius, tema;
66. laikosi nuomonės, kad būtina veiksmingiau remti steigiamas įmones ir numatyti specialias, su šio pobūdžio steigimosi procedūromis susijusias priemones, kurias taikant būtų ne tik mažinamos susijusių jaunų žmonių steigimosi išlaidos, bet, siekiant skatinti ūkių perspektyvumą, dar ir teikiama darbo organizavimo pagalba;
67. ragina įsteigti Europos ūkių ir kaimo vietovų steigimo bei jų perdavimo stebėsenos centrą;
68. rekomenduoja lanksčiau taikyti ūkio steigimo ir perdavimo procedūras, t. y. numatyti galimybę laipsniškai steigti ūkį, atsižvelgti į ankstesnę asmens, pageidaujancio steigti ūkį, bet neįgijusio reikalingos kvalifikacijos, profesinę patirtį ir ją pripažinti, taip pat išimtiniais atvejais neatsižvelgti į amžiaus ribą, jeigu pareiškėjas pateikia perspektyvų ūkio steigimo, ypač ne tokioje patrauklioje vietovėje, projektą ir t. t.;
69. mano, kad būtina nustatyti priemones jauniems ūkininkams remti, jiems padėti ir juos konsultuoti pagal pradinę įsisteigimo programą, siekiant užtikrinti kuo didesnę jų sėkmę ir kartu mažinti atvejų, kai ūkininkai atsisako savo veiklos ar bankrutuoja, skaičių arba siekti užkirsti kelią šiems atvejams;
70. siūlo paskelbti Europos miesto ir kaimo dialogo metus;
71. ragina Komisiją vykdyti patikimą politiką, taikyti tikrovę atitinkančias administracines procedūras ir didinti valdymo paramą bei taip teikti visapusišką paramą ūkininkavimu besidomintiems jauniems žmonėms;
72. ragina Komisiją tinkamu metu pateikti tarpinį pranešimą apie jaunųjų ūkininkų padėtį ir konsultuoti susijusias jaunųjų ūkininkų organizacijas;
73. pabrėžia, kad jaunieji ūkininkai turėtų būti remiami visą laiką nuo pat jų įsisteigimo ir kad turėtų būti įsteigtas specialus rezervinis fondas, kad įsisteigimo metu jie galėtų susidoroti nenumatytomis aplinkybėmis, pvz., tuo atveju, jeigu derlių nuniokotų gamtos stichijos ar labai išaugtų sąnaudos;
74. ragina Komisiją svarstyti Europos jaunųjų ūkininkų keitimosi pažangiausia naujoviškų ūkininkavimo technologijų ir ūkių valdymo patirtimi būdus;
75. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

AIŠKINAMOJI DALIS

Ivadas

Europos Parlamentas labai tikisi, kad, reformavus BŽŪP, daugiafunkciu modeliu ir konkurencijos skatinimu grindžiamas Europos žemės ūkis taps perspektyvesnis, ypač jaunųjų ūkininkų požiūriu, ir tai ypač aktualu Parlamentui.

Pranešėjo iniciatyva buvo pradėta diskusija norint išsiaiškinti, kokie iššūkiai teks jauniems ūkininkams. Šia proga Parlamentas surengė viešąjį svarstymą, kuriuo siekiama nustatyti, su kokiomis problemomis teks susidurti jauniems ūkininkams, kai bus baigta BŽŪP reforma, ir kokias galimybes ji jiems suteiks.

Pranešimo tikslas

Reikia atkreipti visų suinteresuotųjų šalių dėmesį į tai, kad pirmenybė turi būti teikiama jaunųjų ūkininkų žemdirbių skatinimo iniciatyvoms, kuriomis siekiama išspręsti tiek struktūrinio, tiek norminio pobūdžio problemas. Iš rezultatų, pasiektų veikiant pagal galiojančių teisės aktų nustatytas gaires, galima spręsti, kad būtina tęsti naujų ūkių ir jaunųjų ūkininkų skatinimo iniciatyvas. Pagrindinis tikslas – konkrečiai padėti jauniems ūkininkams patekti į žemės ūkio produktų gamybos sektorių ir taip vykdyti kartų kaitą, užtikrinančią dinamiškesnį sektoriaus vystymąsi.

Dabartinė padėtis

Šiuo metu Europos žemės ūkiui tenka daugybė užduočių: gaminti kokybiškus maisto produktus, užtikrinti maisto saugą, saugoti aplinką (dirvožemį ir vandenį), puoselėti kraštovaizdį, išsaugoti ir propaguoti vietos kultūrinės tradicijas. Todėl pastaraisiais metais šio sektoriaus ūkio subjektai, moksliniai tyrėjai ir politikos kūrėjai kreipia dėmesį ne tik į klausimus, susijusius su įvairių žemės ūkio maisto produktų gamybos sričių našumu ir konkurencingumu, bet ir į daugybę žemės ūkio funkcijų bei į vaidmenį, kurį atlieka pirminis sektorius kaip pagrindinis kaimo plėtros, tampančios tikrai tvaria, veiksnys. Šiomis aplinkybėmis naujiems ūkiams tenka susidurti su iššūkiais, atsirandančiais vis plačiau tarptautiniu mastu atsiveriant rinkoms ir prisiimti atsakomybę kovoje su klimato kaita, kurios poveikis aplinkai darosi vis pastebimesnis.

Tačiau dėl kaimo vietovėse vykstančių struktūrinių pokyčių pirminis sektorius sunkiai susidoroja su šiomis užduotimis. Jau keleri metai iš eilės Europos Sąjungoje pastebima gyventojų tendencija apleisti kaimo vietoves, ypač tas, kuriose blogėja gyvenimo sąlygos, ir nuolatinis kaimo gyventojų senėjimas. Didesnę pusę Europos ūkių šiuo metu valdo ūkininkai, kuriems daugiau nei 55 metai, o per ketvirtį ūkių – peržengę 65 metų slenkstį. Blogiausia padėtis Sąjungos pietų šalyse. Ūkininkų, kuriems dar nėra sukakę 35 metai, Bendrijoje tėra 7,6 proc. Pvz., Austrijoje ir Vokietijoje jaunųjų ūkininkų yra 17 proc. viso ūkininkų skaičiaus, Suomijoje ir Belgijoje – per 14 proc., Prancūzijoje ir Airijoje – apytikriai 12 proc. Mažiausia jaunųjų ūkininkų Viduržemio jūros regiono šalyse, ypač Portugalijoje (3,7 proc.) ir Italijoje (5,2 proc.).

Todėl labai reikalinga politika, skatinanti jaunimą kurti ir vystyti pirmiausia daugiafunkčę žemės ūkio veiklą. Jaunimo valdomi ūkiai statistiškai yra pelningesni, nes jiems būdingas siekis diegti naujoves, auginti ekosistemai palankias kultūras ir lankstesnis reagavimas į rinkos paklausą.

Bendrijos dėmesys jaunesiems ūkininkams pasireiškė arba bendromis mažų ir vidutinių įmonių skatinimo priemonėmis arba atskiriomis, sektoriui skirtomis priemonėmis, pripažįstant daugiafunkcinį žemės ūkio vaidmenį. Europos Sąjungoje jaunųjų ūkininkų įsikūrimą ir išlikimą žemės ūkio sektoriuje galima skatinti tiek vadinamosiomis horizontaliosiomis paramos priemonėmis (skirtomis bendrai visiems ūkininkams, pvz., investicijoms į ūkius skiriama pagalba), tiek ir specialiosiomis priemonėmis, skirtomis vien tik atrinktiems paramos gavėjams, kurie turi būti ne vyresni nei 40 metų.

Bendrijos priemonės, skirtos specialiai jaunesiems ūkininkams žemdirbiams gali būti dvejų kategorijų:

- paramos priemonės, finansuojamos bendrai su EŽŪFKP,
- priemonės, numatytos Bendrijos mokymo ar mokslinio tyrimo programose arba kitoje Europos Sąjungos tiesiogiai vadovaujamoje veikloje, susijusioje ir su jaunaisiais ūkininkais, pvz., ankstyvojo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos politika.

Pirmosios kategorijos priemonės tiesiogiai susijusios su žemės ūkiu, tačiau jos skirstomos ne pagal specialiai jaunesiems ūkininkams priimtą reglamentą, o šių priemonių skyrimas jaunųjų ūkininkų kategorijai nėra privaloma nuostata.

Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 20 straipsnyje numatyta parama, skirta jaunųjų ūkininkų įsikūrimui valdos valdytojais. Šiomis aplinkybėmis daug reikšmės teikiama verslo (investicijų ir numatomos veiklos) planui, kuriame atitinkamais rodikliais įrodomos finansuojamosios veiklos vykdymo galimybės ir jos rentabilumas.

Parama įsikūrimui gali būti skiriama:

- mokant vienkartinę išmoką, neviršijančią 25 000 EUR,
- mokant palūkanų už kreditus, paimtus įsikūrimo išlaidoms padengti, subsidiją (kapitalizuota šios subsidijos vertė negali viršyti vienkartinės išmokos sumos).

Profesinio mokymo ir informavimo srityje minėto reglamento 20 straipsnis taip pat numato priemones, skirtas žinioms skatinti ir inovacinei praktikai skleisti siekiant parengti ūkininkus naujai, į kokybę orientuotai gamybai taikant dirvožemį tausojančius ir jį gerinančius gamybos būdus, lanksčiau reaguoti į vartotojų pageidavimus ir suteikti jiems išsilavinimą, užtikrinantį tokį valdymą, kad ūkis būtų ekonomiškai pelningas.

Pagal šio straipsnio nuostatas parama ankstyvajam pasitraukimui iš žemės ūkio gamybos gali būti skiriama:

- mokant 180 000 EUR neviršijančią sumą ūkininkui, nusprendusiam pasitraukti iš žemės ūkio gamybos ir perleisti savo valdą kitam ūkininkui,
- mokant 40 000 EUR neviršijančią sumą samdomam ūkio darbuotojui, apsisprendusiam nutraukti ūkio darbuotojo veiklą po valdos perleidimo.

Ši parama skiriama ne ilgiau kaip 15 metų.

Problemos ir galimybės

Iš pirmiau pateiktos analizės matome, kad jauniems ūkininkams sunkiausia įveikti problemas, susijusias su aukštomis įsikūrimo išlaidomis. Vis dar daug kliūčių gauti kreditą, sunku pateikti finansinių įstaigų reikalaujamas garantijas ir patenkinti jų keliamą būtino užstato sąlygą. Šiuos sunkumus dar padidina skirtingose valstybėse narėse galiojančių kreditų ūkininkams sistemų įvairių sąlygų gausa. Dėl aukšto jaunųjų ūkininkų įsiskolinimo lygio paramos įsikūrimui skyrimas daugeliu atvejų tampa neveiksmingas, o reglamentuotos valstybės pagalbos, kurią skiria daugelis valstybių narių, poveikis būna daug mažesnis nei tikimasi.

Atsiradus problemai, susijusiai su paramos įsikūrimui paskyrimu gamybos vienetui, kuris paveldėjimo keliu būna išskaidomas keletui valdytojų, visuomet yra galimybė vietoje masto ekonomijos siekti įvairovės ekonomijos. Susikuria ūkiai, kurių ekonominis dydis nebūtinai turi įtakos pelningumui, nes jų vertę sudaro gaminių įvairovė ir ypatumai. Vadovaujantis naujosiomis bendros žemės ūkio politikos gairėmis, tokios galimybės turi būti skatinamos, siekiant išryškinti kokybinius Europos žemės ūkio veiksnius. Galima numatyti įvairaus pobūdžio paskatų, kuriomis būtų skatinamas žemės ūkio paskirties žemės valdymas skirtingos teisinės formos bendrovėmis: akcine bendrove, paprastąja bendrove, paprastąja komanditine bendrove, akcine komanditine bendrove, dalininkų bendrove, uždaroja akcine bendrove, kooperatyvine bendrove (ypač kai steigiama maža, penkių – aštuonių dalininkų bendrovė) ir t. t. Beje, daugeliu atvejų valdos perdavimas paveldėtojams nebūtinai turi būti susijęs su gamybos vieneto išskaidymu.

Tampa aišku, kad rengiant kaimo vystymo programas reikia kaip privalomąją priemonę įtraukti paramos įsikūrimui skyrimą, siekiant suteikti konkretų prioritetą jaunuosius ūkininkus skatinančioms iniciatyvoms. Be to, moterų veiklos žemės ūkio srityje atveju reikia orientuoti moterų vadybos mokymą ir profesinės kvalifikacijos tobulinimą į naujųjų, moterų vadovaujamų ūkių kūrimą šiomis formomis:

- individualus ūkis arba bendrovė, kurios valdyboje yra ne mažiau kaip 60 proc. moterų,
- moterų dalininkų įsteigta bendrovė arba kooperatyvas,
- akcinė bendrovė, kurios ne mažiau kaip du trečdaliai akcijų priklauso moterims.

Kalbant apie galimybes padidinti žemės ūkio, ypač naujųjų ūkių, veiklos gaminių ir paslaugų vertę, neabejotina, kad kokybės politika gali tapti katalizatoriumi, padedančiu ypatingos kokybės gaminiams patekti į senąsias rinkas ir pritraukti naujų klientų. Glaudesnis žemės ūkio gaminių ryšys su konkrečia teritorija, kuriantis jam geresnę reputaciją, leistų atsirasti naujai pridėtinei vertei, kurią užtikrintų jaunųjų Europos žemdirbių auginamų kultūrų ir nacionalinė kultūrinė įvairovė. Ši galimybė laikytina investiciniu kapitalu, kuris turi atnešti naudos visai visuomenei. Jaunieji žemdirbiai, kuriems būdingas veržlumas ir noras diegti naujoves, gali pasiekti aukštą konkurencingumo lygį su sąlyga, kad jiems bus suteikiama pirmenybė dalyvaujant produkcijos reklamavimo ir pardavimo programose. Tarptautinės produkcijos reklamavimo ir įvairių gaminių pristatymo programose, kuriose aktyviausiai dalyvauja naujieji ūkiai, galėtų gauti daugiau pagalbos Bendrijos lygmeniu Bendrijos įnašas galėtų padidėti nuo 50 proc. iki 60 proc., kaip šiuo metu jau numatyta daržininkystės srityje. Vidaus rinkoje galėtų būti rengiamos specialiai mokyklinio amžiaus paaugliams skirtos pranešimo apie naujus žemės ūkio ir maisto pramonės produktus akcijos, informuojant juos tiek apie įprastus produktų parametrus – atitiktį maisto saugos reikalavimams, aplinką saugančius gamybos

būdus, tiek ir apie sveikatai palankų konkretaus produkto vartojimo ar tam tikrų mitybos rekomendacijų laikymosi poveikį. Taip pasiektume du tikslus – paskatintume vartoti daugiau sveikų produktų ir įtvirtintume subalansuotą gyvenimą.

Jaunieji ūkininkai, laukdami daugiašalių derybų žadamos trečiųjų šalių rinkų atsivėrimo perspektyvos, turi apsirūpinti atitinkamomis informavimo ir vertinimo priemonėmis, leidžiančiomis nustatyti rinkų tendencijas. Šiuo tikslu jie galėtų naudotis jaunųjų įmonių stebėsenos centrų paslaugomis.

Kalbant apie mitybos mokymą (nesusijusį su medicina) reikia pripažinti, kad ūkininkų sukauptos specifinės žinios apie gamybos būdus, kokybines ir organoleptines pagamintų produktų savybes, kaimo vietovės ir su konkrečia gamybos sritimi susijusio paveldo žinojimas yra tikras turtas, kurį būtina vertinti ir juo dalintis. Juk mūsų tikslas – propaguoti tam tikro žemės ūkio produkto savybes, kad paskatintume mokytis taisyklingos mitybos ir aplinkosaugos, remiantis unikalia mitybos kultūros koncepcija. Europos žemės ūkio modelis čia yra ypatingas pavyzdys, ir jį skleisti turėtų kaip tik jaunieji ūkininkai.

Žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuje chlorofilas, dalyvaujantis fotosintezės reakcijoje, surenka anglies dioksidą iš dirvožemio, todėl anglies apykaitos ciklas apsiriboja biosfera ir geosfera. Jaunieji ūkininkai jau pagal savo statusą yra už Europos žemės ūkio ateitį atsakingi ūkio subjektai, todėl kaip tik jie privalo priimti klimato kaitos iššūkius. Žemės ūkio sektoriuje slypintis aplinkos apsaugos potencialas turi pasireikšti konkrečiais, atitinkamomis priemonėmis vykdomais veiksmais siekiant išsaugoti žemės ūkiui tinkamus plotus ir juos plėsti.

Paramą moksliniams tyrimams žemės ūkio sektoriuje reikia vis labiau orientuoti į nuolat besivystančius poreikius, kad žemės ūkio veikla būtų vystoma laikantis daugiasektorinio požiūrio.

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	6.5.2008
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 28 -: 0 0: 0
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Vincenzo Aita, Peter Baco, Bernadette Bourzai, Luis Manuel Capoulas Santos, Giuseppe Castiglione, Giovanna Corda, Joseph Daul, Albert Deß, Carmen Fraga Estévez, Ioannis Gklavakis, Lutz Goepel, Friedrich-Wilhelm Graefe zu Baringdorf, Lily Jacobs, Elisabeth Jeggle, Heinz Kindermann, Véronique Mathieu, Rosa Miguélez Ramos, James Nicholson, Neil Parish, María Isabel Salinas García, Agnes Schierhuber, Willem Schuth, Czesław Adam Siekierski, Donato Tommaso Veraldi, Janusz Wojciechowski, Andrzej Tomasz Zapałowski
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai)	Liam Aylward, Esther De Lange, Ilda Figueiredo, Gábor Harangozó, Wiesław Stefan Kuc, Astrid Lulling, Kyösti Virrankoski
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai) (178 straipsnio 2 dalis)	